

Slovenski dom

Štev. 94.

V Ljubljani, sreda 27. aprila 1938.

Leto III

Spored angleško-francoskega sestanka obsega vsa važna vprašanja, ki danes pretresajo Evropo

London, 27. aprila. o. Poročajo, da sta francoski poslanik v Londonu, Corbin, in zunanji minister, lord Halifax, izdelala natančen program za razgovore med francoskimi in angleškimi ministri, ki se začne jutri v Londonu in se bodo nadaljevali 28. aprila. Francoski poslanik je tudi imel dolg razgovor z angleškim vojnim ministrom Horom Belisho takoj, ko se je ta vrnil iz Pariza.

Iz tega sklepajo, da bo francosko-angleška skupna obramba glavno vprašanje, o katerem se bodo ministri posvetovali in izdelali načrt za čim tesnejše vojaško sodelovanje na vseh obrambnih področjih. Ni pa nobenih poročil o tem, kako si zamišljajo sodelovanje za preskrbo z živežem ob vojni.

Razen teh pglavitnih in za obe državi življenjskih vprašanj, bodo na sporedu razgovorov jutri in popoldne v Londonu še naslednje zadeve:

1. Skupni koraki za doseg končnega sporazuma med Francijo in Italijo.
2. Posvetovali se bodo o ukrepih, ki so potrebni za odpoklice tujih prostovoljev iz Španije še pred koncem državljanske vojne in za uvedbo uspešnega nadzorstva nad umikom prostovoljev.
3. Sporazumeli se bodo o načinu, kako naj Zveza narodov uredi abesinsko vprašanje in priznanje italijanskega cesarstva.
4. Načeli bodo vprašanje o vrnitvi nekaterih kolonij Nemčiji.
5. Pretresli bodo vprašanje Čehoslovake z ozirom na zadnje notranje politične dogodke v tej državi.
6. Razmotrili bodo možnosti in pogoje za finančno in gospodarsko pomoč srednjeevropskim državam: Čehoslovaki, Romuniji, Madžarski in Jugoslaviji, da preprečijo, da bi te države prišle v premočno gospodarsko in politično odvisnost od Nemčije.
7. Zavzeli bodo stališče glede švicarskih zahtev po popolni nevtralnosti.
8. Posvetovali se bodo o možnosti za angleško-francosko posredovanje v vojni na Daljnem vzhodu.

Vesti 27. aprila

Čehoslovski ministrski svet je včeraj imel spominsko sejo na čast pokojnemu predsedniku vlade Udržu, ki ga bodo pokopali na državne stroške z vojaškimi častmi.

50.000 starih avstrijskih narodnih socialistov bo v maju šlo za štirinajst dni na počitnice v Nemčijo in sicer na državne stroške.

120.000 mladih Hitlerjevcev, fantov in deklet se bo udeležilo prvomajskih manifestacij v Berlinu. V olimpijskem stadionu jim bo govoril tudi Hitler.

Novi angleški proračun določa precejšnje povečanje davkov, zlasti na čaj, kavo in živež.

Tretjo stranko v Združenih državah namerna ustanoviti senator Lapolette, češ da republikanska in demokratska stranka v Ameriki več ne zdostujeta.

Enotno fronto madžarskih desničarskih skupin upajo v kratkem ustanoviti. Zanj si zlasti prizadeva desničarski radikalni poslanec Hubay.

Direktno pomorsko zvezo med Japonsko in Evropo bo začela tokijska družba Osk. Zvezo bo vzdrževalo pet japonskih potniško-tovornih parnikov.

Uradni jezik v vsej zvezi sovjetskih republik bo od sedlej ruščina, češ, da se bo samo potem mogla med narodnostmi, ki žive v sovjetski državi, širiti prava in čista socialistična miselnost brez nacionalističnih primesi.

Vdanostno izjavo Hitlerju je baje poslal bivši avstrijski podkancler knez Starhemberg. V izjavi pravi, da sprejema narodnosocialistična načela. Zaradi tega se bo najbrže v kratkem lahko vrnil v Avstrijo in mu tudi ne bodo zaplenili nič premoženja.

Uniforme bodo dobili vsi uradniki nemškega zunanjega ministrstva, ki jim je bilo do zdaj še dovoljeno hoditi v civilu.

Vojna v Španiji stopa v odločilno in verjetno tudi v končno razdobje, čeprav se ne da proročiti, kako dolgo bo to razdobje, piše največji londonski dnevnik »Times« in pristavlja, da bi zdaj morala iti evropska diplomacija na čelo, da prepreči maščevanje zmagovalcev nad premaganimi.

Novo dobo v zgodovini angleške svetovne države nam obeta sporazum med Irsko in Anglijo, piše angleški tisk od podpisu sporazuma.

2000 angleških županov se udeležuje razgovorov o protiletalski obrambi angleškega podežlja. Razgovori so se začeli včeraj v Londonu.

Konferenca baltskih časnika je se začela včeraj v Kovnu. Namen ji je doseči več enotnosti v pisanju časopisja po baltskih državah.

Turško-grško prijateljstvo je velikega pomena za mir na Balkanu, je izjavil turški ministrski predsednik Dželal Baka ob odhodu v Atene.

Mussolinijevo pismo mandžurskemu ministrskemu predsedniku je izročil včeraj vodja italijanskega odposlanstva, ki je prislo v mandžursko prestolnico Hsinking.

Vse poveljstvo japonskega brodomstva v kitajskih vodah je odstavljeno zaradi zadnjih neuspehov. Svoja mesta so morali zapustiti admirali Hasegava, Honda, Okoči in Sugijama.

Angleški delavski voditelj Henderson, ki se je nekaj dni mudil na Madžarskem, je včeraj odpotoval v Prago, kjer bo obiskal vse uglednejše čehoslovake državnike.

3900 ljudi so aretirali v Moskvi zaradi proslav 1. maja, ker se boje kakih demonstracij ali atentatov.

Glavni tajnik Zveze narodov Avenol je imel včeraj v Londonu dolgo sejo z angleškim zunanjim ministrom Halifaxom. Razgovarjala sta se o angleškem priznanju italijanskega cesarstva in o sestanku Zveze narodov.

V madžarsko društvo krščanskih časnika je do sedlej pristopilo 450 ljudi.

Angleški državni dohodki so bili preteklo leto petkrat večji kakor pred 25 leti. Lani je država dobila skoraj 10 milijonov funtov davkov več, kakor pa jih je določal proračun.

Čehoslovaska ljudska stranka, politična organizacija čeških katoličanov, odločno zavrača zahteve čeških Nemcev ter predlaga ustanovitev čehoslovake domovinske fronte, v kateri naj se zbere vsi rodoljubi, predlaga takojšen sporazum s Slovaki in zblizanje z Italijo in Poljsko. Tako piše njeno glasilo »Lidove listy«.

Vsi protestantovski duhovniki in verski uslužbeni na ozemlju bivše Pruske bodo morali prisesti zvestobo Hitlerju. Vsi tisti, ki bi se prisego branili, bodo takoj odstavljani.

Agenti GPU so, kakor poroča pariška »Liberté«, ugrabili dva sina ruskega emigrantskega zdravnika dr. Simkova v Parizu, menda zaradi maščevanja, ker je Simkov imel v ruskih krogih po Franciji velik vpliv in pa, ker je dr. Simkov zdravil sina Leva Trockega, ki je pred nedavnim umrl v pariški bolnišnici najbrž zastrupljen po sovjetskih vohunih.

Angleški poslanik v Moskvi je ostro protestiral pri sovjetski vladi zaradi aretacij angleških državljancev v Rusiji, ki so jih oblasti prijele zadnje čase, češ da vohunijo za Anglijo.

Ameriški general Dawes, ustvaritelj znanega načrta za plačevanje vojne odškodnine, je hudo zbolel.

Po vsem Balkanskem polotoku je zapadlo veliko snega, ki je zlasti v Bolgariji in Romuniji povzročil ogromno škodo na cvetočem drevju.

Vojna grozi izbruhniti med Bolivijo in Paragvajem, kakor je že tolikokrat v zadnjih 20 letih. Gre za obmejne spore v pragodni divljini Gran Chacu, kjer je veliko petroleja. V ozadju so ameriške in angleške petrolejske družbe.

Najvažnejše politično vprašanje za Italijo je trenutno Srednja Evropa. O njej se bosta razgovarjala Francija in Italija pri pogajanjih za sporazum. Ker Francija na to vprašanje ni bila pripravljena, so se pogajanja v Rimu za nekaj časa ustavila. Tako pišejo francoski in drugi listi ob zastoju pogajanj v Rimu.

Leto dni zapor za vsakogar, ki bi posodil Judom svoje ime in jim s tem omogočil udeleževanje v tistih gospodarskih panogah, ki so Judom v Nemčiji prepovedane, določa nova odredba nemškega notranjega ministra. Naperjena je zlasti proti avstrijskim Judom.

Čehoslovski poslanik v Londonu poroča angleškemu zun. ministru Kaj daje Čehoslovaska svojim Nemcem

London, 27. apr. o. Čehoslovski poslanik v Londonu Jan Masaryk je včeraj obiskal angleškega zunanjega ministra in mu sporočil, kaj vsebuje načrt za manjšinski statut, ki ga je pripravila čehoslovaska vlada za ureditev položaja Nemcev. Poslanik je lordu Halifaxu izjavil, da Čehoslovaska takih zahtev, kakršne je postavil voditelj čeških Nemcev Henlein v nedeljskem govoru, ne more sprejeti, ker jih je nemogoče spraviti v soglasje z ustavo in ker bi privedle do razbitja čehoslovake države.

Najvažnejša določila v načrtu za ureditev manjšinskega položaja, ki ga je poslanik izročil angleškemu zunanjemu ministru, so tale:

1. Vlada bo dala Nemcem obširno finančno avtonomijo.
 2. Ta avtonomija bo obsegala poseben proračun za javna dela, šole in pobiranje nezaposlenosti v pokrajinah, kjer prebivajo Nemci.
 3. Vlada bo povečala število nemških uradnikov v vseh panogah državne uprave sorazmerno s številom nemškega prebivalstva.
 4. Glede šolstva ne namerava vlada dati Nemcem nobenih posebnih novih ugodnosti, saj je število nemških šol in učiteljev še zdaj zadostno.
- Poročajo, da se bodo o tem čehoslovškem načrtu posvetovali francoski in angleški ministri pri sestanku v Londonu in da bo Anglija okusala doseči od Čehoslovake, da Nemcem še več popusti. Ni pa znano, kaj hosta Anglija in Francija storili, če bi češki Nemci vladne ponudbe zavrnili.

Čehoslovaska zunanja politika

Pariz, 27. apr. AA. »Petit Parisien« prinaša izjavo, ki jo je dal dopisniku tega lista v Pragi čehoslovski zunanji minister Kamil Krofta. V tej svoji izjavi dr. Krofta izraža zadovoljstvo nad italijansko-angleškim sporazumom in nad francosko-italijanskimi pogajanjmi. Krofta je poudaril, da je do sklepa čehoslovake vlade o priznanju italijanskega kolonialnega cesarstva prišlo v sporazumu s Parizom, kajti — je dejal dr. Krofta — prijateljstvo s Francijo in sodelovanje z njo ostaja še bolj kot kdaj prej osnovno načelo naše zunanje politike. Cilj čehoslovake politike do Nemčije je v doseg kon-

struktivnega sodelovanja. Dr. Krofta je poudaril, da se nemška vlada nikakor ni neposredno vmešavala v čehoslovake notranje zadeve in da je v tem oziru vedno zavzemala pravilno stališče. Za zdaj še ni prišlo do pogajanj za sklenitev kakšnega sporazuma. Na koncu svoje izjave je dr. Krofta še dodal, da si Čehoslovaska prizadeva, da bi tudi uredila in izboljšala svoje odnose s Poljsko, svojo izjavo pa je zaključil s poudarkom, da Mala zveza ostaja še naprej potreba evropske politike in da bo Čehoslovaska ostala zvesta Zvezi narodov.

Odkritja o romunski „Železni gardi“

Bukarešta, 27. apr. m. Včeraj je romunsko notranje ministrstvo objavilo uradno poročilo, v katerem podaja najnovejšo gradivo, ki so ga oblasti zaplenile pri vodilnih članih razpuščene »Železne garde«. Iz tega zaplenjenega gradiva je razvidno, da je »Železna garda« zadnje čase razvila zelo živahno delovanje po vsej Romuniji in da je v svojo organizacijo v veliki meri pritegnila predvsem romunsko mladino. Posebno številne in močne so bile njene organizacije po srednjih šolah.

Med zaplenjenim gradivom so tudi razna navodila voditelja »Železne garde« Codreana in ostalih oseb, ki so mu bile podrejene. V teh navodilih je Codreanu pozival k pripravljenosti in na upor. Dalje so oblasti zaplenile celo vr-

Naše pomorsko odposlanstvo v Italiji

Taranto, 27. apr. AA. (Stefani) Jugoslovansko pomorsko odposlanstvo, ki ga vodi admiral Polić, nadaljuje svoje obiske v italijanskih vojaških pristaniščih in ladjedelnih ter je danes prišlo v spremstvu več italijanskih pomorskih častnikov v Tarantu. Jugoslovanskemu pomorskemu odposlanstvu so zastopniki pomorskih oblastev v Tarantu priredili priščen sprejem. Takoj po prihodu se je jugoslovansko odposlanstvo odpeljalo v štab pomorskega okrožja.

Zastoj v francosko italijanskih pogajanjih

Pariz, 26. aprila. AA. (Havas.) Za jutri pričakujejo tu prihod odpravnika poslov francoskega veleposlanstva v Rimu Blondela. Blondel bo obvestil francoskega zunanjega ministra neposredno pred njegovim odhodom v London o razgovorih, ki jih je vodil v Rimu, kajti vprašanje odnošajev med Francijo in Italijo bo ta teden tudi na razpravi med francoskimi in angleškimi ministri. Zaradi odsotnosti italijanskega ministra za zunanje zadeve grofa Ciana, ki se mudi v Tirani, je prišlo do zastaja v francosko-italijanskih razgovorih, ki so se komaj začeli. Ta zastoj, s katerim so računali že v prvem početku, je omogočil francoskemu odpravniku poslov, da pride v Pariz. Pogajanja med Italijo in Francijo se bodo nadaljevala 29. aprila.

sto prepisov raznih državnih listin, strogo zapune vsebine. Iz tega sledi, da je »Železna garda« v Romuniji imela povsod svoje organe, predvsem v romunskem generalnem štabu. Prav tako so oblasti zaplenile seznam članov te organizacije v več krajih, kakor tudi seznam članov stranke bivšega predsednika vlade Goge. Med zaplenjenimi navodili je tudi gradivo, ki kaže, da je vodstvo »Železne garde« zadnje čase povišalo v višji čin več najuglednejših svojih članov. Ustanovljen je bil tudi nov red »Blagovest«, s katerim so bili odlikovani samo trije legionarji in sicer Belimača, Karanika in Konstantinescu. To so znani legionarji, ki so pred leti ubili bivšega predsednika liberalne stranke Duca. Na več krajih so oblasti zaplenile tudi večje množine orožja.

2000 letal pri ameriških manevrih

Washington, 27. apr. AA. Ministrstvo za vojno mornarico je objavilo, da bodo od 1. do 29. maja največji letalski manevri v ameriški zgodovini. Naloga manevrov bo, braniti ameriško celino pred istočasnim napadom na Atlantsko in Pacifiško obal. Letala bodo branila Atlantsko obalo od Baltimora do severnega dela države New York. Pri teh manevrih bo sodelovalo 2000 letal.

Trošarinska afera in nagrade

Mali kazenski senat je včeraj po daljši, šest ur trajajoči razpravi izrekel sodbo v trošarinski aferi, ki je bila lani odkrita na mestnem trošarinskem uradu. Malenkostna zadeva — neznačajna bolela za 1 din — je sprožila afero. Uvedena je bila od mestnega načelnika preiskava, ki je odkrila nekatere nerednosti, segajoče tja do leta 1935 nazaj. Dva nameščena urada sta s spretnimi manipulacijami oškodovala mestno občino za okoli 35.000 din. Zaradi zločina, odnosno prestopka kršitve službene dolžnosti (§ 397) in zločina, odnosno prestopka uradne poverbe (§ 319) sta bila sinoci obsojena: Ludvik Kratočvil, rojen 10. oktobra 1893 v Ljubljani, mestni poduradnik, na pet mesecev strogega zavora, pogojno za 3 leta, ter v izgubo častnih državljanjskih pravic za 3 leta.

Fran Pollak, rojen 24. marca 1885 v Cerovcu, oženjen, magistratni uradnik, na 8 mesecev strogega zavora v izgubo častnih državljanjskih pravic in na izgubo pravice do javne službe.

Med razpravo se je ventiliralo vprašanje, ali imajo nameščenci trošarinskega urada pravico do nagrade, na katero sta se oba obtožena izgovarjala. Svoj čas je bil v trošarinsko tarifo vnešen člen 85, ki je določal tem nameščencem nagrado 2% od letnih čistih dohodkov urada. Dvakrat se je ta nagrada nakazala uradnikom in drugim uslužbencem. Leta 1933 pa je bila ta nagrada ukinjena. Obramba se je sklicevala na to, da je ta člen še vedno zakonito veljaven in da teko proti občini že tožbe na izplačilo te nagrade. Državni tožilec pa je ugovarjal in navajal, da so bile dotične tožbe zavrnjene že v dveh civilnih instancah. O nagradi v tarifi je pač občinski svet sklepal in občinski svet je pozneje tudi omenjeni člen o nagradi ukinil.

Odstopil je zaradi prezaposlenosti član ljubljanskega občinskega sveta g. Rudolf Smerou, uradnik OUZD in predsednik Mladinske JRZ za Slovenijo.

Novi potresi v Srednji Turčiji so povzročili velike stvarne škode.

Zvišanje plač zaradi rastoče draginje zahtevajo francoski uradniki, ki so poslali predsedniku vlade posebno spomenico.

Sklepi na prvem kongresu „Jugorasa“ razglasila novo organizacijo kot edino zakonito zastopnico delavstva v Jugoslaviji

Belgrad, 27. aprila. Prvi kongres Jugorasa je včeraj končal delo s svojim drugim zasedanjem, ki se je začelo ob 9. dopoldne. Nastopilo je 20 govornikov, ki so nadaljevali včerajšnjo razpravo ter razlagali položaj v svojih organizacijah v domačem kraju.

Na koncu so prebrali in soglasno sprejeli sledečo resolucijo:

1. Jugoras ugotavlja, da je vlada dr. Milana Stojadinovića razumela pomen socialnega ektrstva ter je temu vprašanju dala tudi posebno prednost. Jugoras je sklenil, da vladi in dr. Milanu Stojadinoviću ter njegovemu delavskemu voditelju ministru Cvetkoviću izrazi posebno hvaležnost za vse ukrepe iz socialne politike in delavske zavarovalne zakonodaje.
2. Jugoras kot edina narodno-delavska organizacija jugoslovanskega naroda zahteva, da je on edini zakoniti predstavnik delavskega stanu v naši narodni skupnosti, tudi edini organ, preko katerega bodo državni odgovorni činitelji izvedli svoj socialni in narodno-gospodarski program. Z ozirom na to Jugoras zahteva:
 - a) da se vse ustanove po zakonih delavske zaštite, ki so stalno v rokah zastopnikov marksističnih sindikatov, odkoder vodijo nesocialno in protidelavsko politiko, izroče brezogojno v roke narodne delavske organizacije Jugorasa;
 - b) da posebne komisije preiščejo poslovanje v teh ustanovah.
3. Da se okolišni uradi pomnože po potrebah posameznih krajev.
4. Da se zakon o zaščiti delavcev prilagodi časovnim potrebam našega gospodarstva. V ta namen, da se:
 - a) onemogočijo številna izigravanja rednega delovnega časa;
 - b) da pridejo pod zakonsko zaščito gozdni in poljedelski delavci, katerih delo je bilo do zdaj časovno neomejeno;
 - c) da se preosnuje § 3 tega zakona;
 - d) da se poveča pomen delavskih zaupnikov

in da se omogočijo volitve zaupnikov tudi v obrtniških ustanovah;

d) da se zajamči skupno sodelovanje zastopnikov delavstva in delodajalcev glede vseh vprašanj, ki se tičejo obeh strani;

e) da se določi plačani letni delavski dopust;

f) da se odpravi nočno delo.

g) da se v vseh delavnicah in podjetjih onemogoči vplivanje od zastopnikov organizacij, ki stoje v katerikoli mednarodni zvezi.

5. Da se zboljša zavarovanje za brezposelnost.

6. Da se preosnuje osrednja uprava za posredovanje dela ter se izdajo nove koristne naloge — graditve delavskih stanovanj in zavetlišč, da se zgrade otroška igrišča in zavetlišča za delavske otroke, dalje, da se delavcem pomaga pri prehrani.

7. Da se ustanovi javni fond socialnega skrbstva za pomoč onim delavcem, ki pozimi ne morejo najti zaposlitve.

8. Da se da delavcem, ki so zaposleni po strokovnih državnih ustanovah, zakonsko varstvo, da njihov položaj ne bi bil slabši, kakor pa položaj delavcev v zasebnih podjetjih ter da se onemogoči kaznovanje delavcev s tem, da se jim pritrjuje zaslužek.

9. Da se delavcem, ki so zaposleni pri obrti, ki jih je zajela industrializacija, omogoči zaslužek kje drugod.

10. Da se poveča število delovnih nadzornikov.

11. Da se vsi tuji delavci, ki so zaposleni v katerikoli državnem, samoupravnem ali zasebnem podjetju, odpuste, če niso neobhodno potrebni.

12. Da se omogoči pristop k organizaciji Jugorasa vsem delavcem, ki so zaposleni v državnih podjetjih, kakor so rudniki, lesna podjetja, železnice itd in

13. da se poljedelski delavci v socialnem varstvu izenačijo z drugimi delavci

Afera „Privredne zadruge“ v Mariboru

Njenega načelnika „ravnatelja“ Josipa Rožeta so včeraj aretirali, prostore zadruge pa zapečatili

Maribor, 26. aprila.

Odkar se je v Mariboru prijavila »Kmetijska eksportna zadruga«, ki je potegnila s svojo pastjo več tisoč ljudi v nesrečo, imamo v Mariboru skoraj vsako leto slično afero. Sicer so bile te afele vedno le manjšega obsega ter ni bilo oškodovanih toliko ljudi, kakor pri »Kmetijski eksportni zadruzi«, vendar pa je celotno obseg poznejših afer morda še posebej škandal Kmetijske eksportne zadruge. Pri vseh teh aferah pa je stalo vedno v ospredju ime trgovca s Pobrežja pri Mariboru Josipa Rožeta. Pred nekaj dnevi smo poročali, da je mariborsko sodišče obsodilo Rožeta zaradi ponarejanja uradnih listin in prevare na račun zavarovancev bivše zadruge »Naprednost« na 14 mesecev strogega zapor. Še predno pa je Rože izginil za zamrežena okna jetnišnice, se je pojavil zopet nov škandal, ki je v zvezi z njegovo zadruzo in njeno tvorbo — Privredno zadruzo r. z. z. o. z. v Mariboru.

Nekaj o delovanju „zadružnika“ Josipa Rožeta

Predno preidemo na zadnji primer, je potrebno, da nekoliko orisemo delovanje Josipa Rožeta v njegovih dosedanjih zadružnih ustanovah. Josip Rože je že nekoliko let kar obrtoma ustanavljal razne institucije, ki so se pečale z zavarovanjem članov za življenje in smrt. Ustanavljal pa jih je tako, da so se morale končati in likvidirati na način, ki je prinesel zavarovancem — samim priпадnikom revnejših slojev — veliko škodo. Prvo je bilo »Splošno vzajemno kreditno društvo r. z. z. o. z., pri katerem je bil Rože samo »tajnik« — pa je bil vendar duša vse ustanove. Ko je zadruza leta 1932 likvidirala, je Rože ustanovil reg. pom. blagajno »Naprednost«, v katero je prevzel večino članstva iz prejšnje zadruge in sicer protizakonito. Rože je postal »častni podpredsednik« in »podravnatelj« Naprednosti. Banska uprava je leta 1935 Naprednost razpustila, ker je delovala nezakonito. Razpust je potrdilo tudi ministrstvo in državni svet. Po razpustu je hotel Rože prenesti delovanje na reg. pom. blag. »Slogac«. Toda tudi to je ministrstvo leta 1935 razpustilo. Nato je ustanovil Rože »Privredno in zdravstveno zadruzo za vzajemno pomagajenje«, ki je v Mariboru sploh ni dal registrirati, kljub temu pa je poslovala. Ker mu je oblast prepovedala delovanje, je ustanovil »Glavno privredno zadruzo«.

Na občnem zboru so načelnika Rožeta aretirali

Včeraj je bil občni zbor te »Privredne zadruge« v njenih uradnih prostorih v Tattenbachovi ulici 2-1. Rože je sklical občni zbor nalašč na ponedeljek, ko člani z dežele nimajo časa, da bi se zbora udeležili ter tudi nimajo ugodnosti polovične vožnje na železnici. Zaradi tega se je zbralo tudi samo 15 ljudi, pa še med temi »zadružniki« je bilo 5 uradnic iz zadružne pisarne. Rože pa je na občnem zboru izjavil, da ima zadruza vsega skupaj 1900 članov! Pokazalo se je, da je začela zadruza širiti svoje delovanje prvenstveno po Hrvaškem, v Slavoniji, v Bosni in Vojvodini, kjer ima že celo vrsto podružnic in ekspozitur, centralo za te spodnje kraje pa ima v Požegi. Vodja požške podružnice, neki žid Frank, je prišel na občni zbor ter je tu fungiral kot predsednik nadzorstva in podal nadzorstveno poročilo, dasi nikoli ni bil v nadzorstvo izvoljen ter je imel bilanco šele na občnem zboru prvič v rokah! Na občnem zboru je prišlo do hudih obračunavanj med nekaterimi člani zadruge in Rožetom. »Ravnatelj« Rože je postal hudo razburjen ter je napadal sodišče, češ da je podkupljeno, ker ga je obsodilo, hudo pa se je jezil tudi na novinarje, ki da so »plačanci«, ker so njegovo delovanje razkrinkali. Tudi je priznal, da ne dobiva nobene plače za svoje delo, ki ga vrši tako rekoč iz samega »idealizma«, pač pa da obstoja njegov honorar le v »spornih stroških«. Po občnem zboru je policija Rožeta aretirala ter ga vtaknila v zapor, zadružne prostore v Tattenbachovi ulici pa je zapečatila.

Rože je pripravil preselitev zadruge v Zagreb

Rože je menda uvidel, da mu postajajo v Mariboru tla prevročna. Na občnem zboru je že izjavil, da pripravlja fuzijo »Privredne zadruge« z »Zagrebačko zadruzo« v Zagrebu, ki se peča s podobnimi posli. Ugotovil je, da so pogajanja že dozorela in da se bo mariborska centrala kmalu preselila v Zagreb. Sedaj mu je policija prekrizala

načrte. Ko so danes popoldne gnali Rožeta od zasliševanja s policije v zapore, je skušal v Petrinjski ulici stražniku pobegniti, vendar se mu namera ni posrečila, ker ga je stražnik takoj ujel. Rožeta bodo izročili sodišču, preiskava o njegovem delovanju in o početju »Privredne zadruge« pa se bo nadaljevala. Gotovo bodo prišla na dan še zanimiva presenečenja, ki pa za članstvo zadruge gotovo ne bodo prijetna. Potrebno pa bi bilo vsekakor, da se ljudem, kot je Rože, na vsak način prepreči nadaljno udejstvovanje na združnem polju.

Kino Sloga Telefon 27-30

predvaja na splošno željo ponovno veličastno film. delo pretresljive vsebine in romantične ljubezni

PARADA SMRTI

O tem filmu pravi svetovna kritika, da je to najboljši in največji film, katerega se ne gleda, temveč doživlja! — Borci svetovne vojne bodo ob pogledu na ta film ponovno obudili in poživilili v sebi spomin na prestano gorje in trpljenje ter strašne vojne grozote, ki so jih še nedavno doživljali na frontah ob Soči, na Piavi, v Tirolah ali koderkoli. — To filmsko delo, ki postaja v vsakim dnem bolj aktualno, mora videti vsakdo! — Ta film je najboljša sola za vojaštvo kakor tudi za vse mlade ljudi.

Znižane cene za ta film!

Samo 3 dni!

v glavni vlogi trije najboljši igralci: Frerie March, Lionell Barrymore, Warner Baxter ter nad vse lepa June Lang.

Rezervirajte si vstopnice!

Posestnik - vdovec zabodel nečaka

Po 40 letih prišel znova pred tribunal - Kazen 6 mesecev

Ljubljana, 27. aprila.

Do 2 m visok, vitek, koščen mož je stopil včeraj okoli 11 popoldne pred tri sodnike v sodno dvorano št. 79. Kmečko čedno oblečen. Kljub letom je mož kazal pravo gibkost in prožnost, samo malce naglušen je. Po 40 letih je zopet imel sitnosti s kazenskimi sodnimi tribunali. Mož je že pozabil na svoj stari greh, pa eo ga sodniki malega senata spomnili na to. Lahko pa bi si dal staro kazen izbrisati.

Mož je posestnik — vdovec brez otrok, star 75 let, France Kokalj iz Zavode pri Kranju, odnosno v bližini Golnika. Svoje posestvo je v dobrohotnosti zapisal v notarski darilni pogodbi svojemu nečaku Joahimu Kokalju, ki je čevljarški mojster v Zavodi. Po smrti bi Joahim podedoval prav čedno posestvo od strica. Usoda pa je hotela drugače. Stric je v prepripi z nožem zabodel Joahima v srce tako, da je ta po nekaj minutah izkrmavel in umrl. France Kokalj pa je prišel v kriminal. Pred malim kazenskim senatom, ki so ga tvorili sodniki okrožnega sodišča gg. Ivan Brelih kot predsednik ter Ivan Kralj in Rajko Lederhas kot sodniki, je bil France Kokalj od državnega tožilca dr. Julija Fellaherja obtožen zločinstva uboja po paragrafu 178 k. z.

Prepir zaradi puške

Obtožnica navaja, da se je med obtožencem in njegovim nečakom Joahimom Kokaljem dne 9. februarja letos razvil doma hud prepir zaradi puške. V tem prepripi je obtoženec pograbil krušni nož in z njim tako sunil proti nečaku v prsa, da mu je prebodel srce. Obtoženec je dejanje priznal, zagovarjal pa se je s silobranom in da je vse to delal v nekem podzavestnem stanu, zaradi puške, ki jo je nečak nameril proti njemu, se je ustrašil in je postal popolnoma zmeden. Obtoženec poseduje posestvo, vredno 100.000 din in je neobremenjen. Predsednik: »Ste razumeli obtožnico?« — »Ne!« — »Ste krivi, da ste zaklali nečaka?« — »Nisem toliko kriv. Nečak je čevljar in sin mojega brata. Vzel sem ga za svojega, ker nimam otrok in sem na domu sam.« — »Kako sta prišla navzkriž?« — »Zaradi materiala, ki sem ga pripravil, da popravim hišo, pa ga je »Johim« porabil za svojo hišo, ki jo je zgradil zraven moje. Dostikrat me je tudi pretepal. Tisti dan sva se sporekla zaradi puške. Udaril me je večkrat z njo po glavi. Jezen sem bil.« — »Dodatek se je pripetil tako proti večeru. Obtoženec je pograbil na mizi ležeč nož in se z njim branil proti nečaku.«

Predsednik: »Potem ste zbežali z doma v gozd in s seboj ste nosili nož. Ali ste se zavedali, da ste ga zaklali?«

Obtoženec: »Nič. Bežal sem v gozd, ker sem se nečaka bal.« Pri Kokalju takrat zaposlena deklica Marija Roblekova je pripovedovala v bistvenih točkah razvoj prepri. Pozneje je prišel k njej fantek Lojze in dejal: »Oh, eden leži zunaj!« Nečak je namreč iz Kokaljeve hiše šel proti svoji domu in je med potjo omahnil. Nečak je imel drugače dobro čevljarstvo in je zaposljal sedem pomočnikov.

Zaračunavanje napitnine v kolodvorskih restavracijah

V soglasju z odredbo banske uprave, s katero je bilo uvedeno odstotno zaračunavanje napitnine kot nagrada strežniškemu osebju, se bo po odloku glavnega železniškega ravnateljstva z dne 18. decembra 1937 od 1. maja t. l. pobirala največ 10 odstotna napitnina tudi v kolodvorskih restavracijah: Ljubljana, Zidani most, Maribor, Celje, Čakovec, Jesenice, Pragersko in Rakek.

Napitnino so dolžni dati le gostje, ki bodo postreženi za mizo.

Od gostov pa, ki bodo postreženi stoje neposredno pri bifejih, kioskih ali ob vlakih, se napitnina ne bo priračunavala. Vsako jemanje napitnine je pod pretnjo sankcij, predvidenih v čl. 12 točka 5 uredbe o pomožnem osebju, prepovedano.

Hude nesreče in nezgode že nad 10.000 bolnikov

Ljubljana, 27. aprila.

Na Tyrševi cesti, v neposredni bližini Gospodarske zveze, se je včeraj okoli polдне primerila hujša prometna nesreča. Na Masarykovi cesti je takrat privozil na kolesu v Ljutomeru 1881 rojeni, v Rožni dolini IX. št. 23 stanujoči Fran Glavnik, poštni zvižnik, zaposlen na kolodvorski pošti. Proti njemu pa je vozil tramvaj. Glavnik je trčil s tramvajem tako močno, da je na mestu obležal nezavesten. Dobil je hude poškodbe na glavi, pa tudi notranje.

V tržiški predilnici zaposleni 25 letni delavec Aleš Meglič, stanujoči pri Sv. Ani nad Tržičem, je včeraj bil pripeljan v ljubljansko bolnišnico, ker mu je v skladišču predilnice na nogo padla težka bala bombaževine in mu zlomila desno nogo.

O polnoči je bil v bolnišnico pripeljan pri gostilničarju Avgustu Marinčiču zaposleni delavec Anton Puhar, ki se je z dinamitom obstrlel. Kako je prišlo do nesreče, še ni uradno dognano.

Včeraj je bolnišnica dosegla novo rekordno število. Včeraj je bilo doseženo število 10.000 sprejetih bolnikov, davi pa je naraslo na 10.121.

Uprava bolnišnice je prejela od ministrstva za ljudsko zdravje in socialno politiko posebno naredbo, da uprava ne sme v bolnišnico sprejemati nobenih bolnikov, prihajajočih iz krajev, ki imajo v neposredni bližini kak banovinsko ali drugo bolnišnico, tako v Mariboru, Celju in Novem mestu. Ta naredba zlasti opozarja zdravnike, da morajo svoje paciente odpravljati v najbližje bolnišnice, ne pa v ljubljansko, ki je itak prenatrpana.

Iz Legije koroških borcev

Glavni odbor Legije koroških borcev poziva vse bivše borce iz Rakeke, Planine in okolice, da se udeležijo prvega članskega sestanka Legije koroških borcev, ki se vrši dne 1. maja 1938 v Planini in sicer ob 15.30 v gostilni »Jadranc«. Na sestanku bo poročal delegat glavnega odbora iz Ljubljane o ciljih in namenih organizacije. Prijave v organizacijo sprejema tudi tovariš Alojzij Ozbič, šofer, Planina pri Rakeku.

Pretekli dne je bil v Šoštanju ustanovljen občni zbor krajevne organizacije Legije koroških borcev. Občni zbor je vodil tovariš Srečko Majer, ki je bil pri volitvi odbora tudi izvoljen za predsednika ter je obrazložil številnemu članstvu, ki se je z največjim zanimanjem udeležilo zbora, vse dosedanje delo glavnega odbora za doseg priznanja dobrovoljstva. Potek zbora je dokazal, da so vsi nekdanji severni borci še danes ena sama družina, ki hoče pošteno služiti svojemu narodu in državi.

Z motiko ji je preklala lobanjo

Rančana Elizabeta obsojena na 3 leta robije, Kuceljeva oproščena

Celje, 26. aprila.

Pred malim senatom okrožnega sodišča v Celju se je danes popoldne razpravljalo žalosten primer s Starih Slemen pri Konjicah. Zrtev prepri pa med tremi ženskami je postala Pančič Marija, ki je padla pod udarce motike. Primer je bil zelo delikaten in je sodišče imelo res težavno nalogo, da je izmed dveh obtoženk spoznalo pravo za krivo. Uboja nad Pančič Marijo sta bili obtoženi 42letna posestnica Kucelj Terezija in 28letna delavka Rančana Elizabeta, obe s Starih Slemen pri Konjicah.

Bilo je dne 10. marca. Kucelj Terezija je bila v Celju po opravih. Istega dne so imeli pri Kukovičevih orače. Leta 1932 je Kukovičeva prodala svoje posestvo na Starih Slemenih Kucelj Tereziji za 75.000 din in si izgovorila tudi dosmrtni prevzitek pri hiši, ki stoji v neposredni bližini njene prejšnje domačije. Tako ji je Kucelj Terezija morala vsako leto orati njeno njivo in jo pognojiti. Opoldne tistega usodnega dne sta brata Hribernik ustavila krave pred hišo Kukovičene Terezije in prinesla nekaj suhe krme iz gospodarskega poslopja Kucelj Terezije. To je opazila Kuceljeva sestra Rančana Elizabeta, ki je v odsotnosti svoje sestre, ki je bila v Celju, pazila na sestrično domačijo. To jo je tako razkačilo, da je začela lomiti s plota planke in obema Hribernikom nevarno groziti s pretepom

navzlic temu, da ima Kukovič Terezija pravico do krme za živino ob času oranja. Zvečer sta brata Hribernik večerjala pri Kukovičevih. Tja je prišla na obisk tudi 23letna Pančič Marija. Po večerji sta Hribernikova šla s Pančičevim domov, da bi odločila domače telege. Ko so šli mimo Kuceljeve hiše, sta sestri začeli izgovoriti, da je prišlo do besednega prepri in končno do dejanskega obračunavanja. Zenske so se prav pošteno spoprijele, dokler ni Pančičeva padla pod udarce motike s prebito lobanjo. Vso kravo so prinesli v Kukovičovo hišo, ji nudili zdravniško pomoč, odpeljali v celjsko bolnišnico, kjer je kmalu podlegla poškodbam. Uboja sta bili obtoženi obe sestri ter je šele današnja razprava dognala določeno osebo. Zaslišanih je bilo več prič, ki so izpovedale le v dobro Tereziji. Prvo obtoženko, Kucelj Terezijo, je zagovarjal dr. Juhart, ki je v zagovoru navedel precej tehtnih razlogov za oprostiti sodo Terezije ter se predvsem opiral na mnenje zdravniških izvedencev in na nekatere priče.

Po precej dolgem posvetovanju je bila opoldne prečitana obtožba. Sodišče je spoznalo Rančano Elizabeto za krivo in jo obsodilo na tri leta robije ter na izgubo častnih državljanških pravic za dobo treh let, njeno sestro Kucelj Terezijo pa je oprostiti vsake krivde.

Mednarodni šahovski turnir v Ljubljani

»Šorliju je vse odpušeno«

Ljubljana, 27. aprila.

Ves čas, odkar so imeli šahovski mojstri na tabeli, ki je podajala stanje po odigranih posameznih kolidih, v oklepaj zaklenjene partije, pri katerih zadnja poteza še ni bila narejena in je odlo-

čitev visela v zraku, se tudi ni dalo reči, kdo bo prvak tega ljubljanskega mednarodnega turnirja. Lažje pa je bilo prerokovati, kdo bo tisti, ki bodo obviseli na zadnjih mestih. In prav včerajšnji dan, ki je bil namenjen za oddih, oziroma za odigranje še ne dokončanih partij, je prineslo največ življenja, pa tudi največ presenečenj. Nad tem more biti tisti, ki je zasedoval ves ta turnir od začetka do predzadnjega kola bolj presenečen, kakor nad dejstvom, da je »najslabši« premagal »najboljšega«. Tako včerajšnji dan za Kostiča ni bil dan mirnega oddiha in prijetnega pričakovanja, kdaj ga bodo proglasili za prvaka tega turnirja, pač pa »črna danc«, v katerega je posvetila Šorlijeva zvezda, ki je ves čas turnirja tavalala nekje za nenadnimi oblaki.

Včeraj je Kostič doživel svoj prvi poraz, ki utegne privedi pri končnem izidu na čelo v Kostičevo družbo morda tudi Szaba ali pa še celo tretjega, Tartakowerja. Šorliju pa je zdaj mirne duše »vse odpušeno«, tako pravijo vneti kibicji, ki so v veliko neoprtnostjo postajali ves čas turnirja ob njegovi nesrečni deski.

Prekinjeno partijo sta odigrala včeraj tudi Steiner in dr. Trifunović. Steiner je slednjemu vzel celo točko. Trifunović pa je takoj nato igral še z Nedeljkovičem partijo iz 13. kola in dosegel remisa. — Drugo prekinjeno igro je Kostič igral s Szabom. Tudi ta je bila velike važnosti, kajti lahko bi bila odločila, kdo bo prvak tega turnirja. Igralca pa sta remizirala. Ena najdaljših partij je bila prekinjena igra med Šorlijem in dr. Astalošem. Naredila sta kar 84 potez. Po izvršni Šorlijevi obrambi se je Astaloš moral zadovoljiti s polovico točke. Deset ur sta se borila tudi Foltys in dr. Vidmar. Nazadnje pa sta le morala skleniti remis. Draga je bila ta polovica točke za oba. De lila sta si zmagoto tudi Preinfalk in dr. Astaloš.

Stanje po predzadnjem XIV. kolu je naslednje: Kostič 10, Szabo 9 in pol, dr. Tartakower 9, L. Steiner 8 in pol, dr. Astaloš, dr. Trifunović in dr. Vidmar 8, Pire 7 in pol, Bröder in M. Vidmar ml. 7, Foltys 6 in pol, Nedeljkovič 5 in pol, Furlani in Tot 5, Preinfalk 4 in pol, Šorli 3.

Šahovski turnir v Maroatu

Margate, 27. aprila.

Po včerajšnjem kolu mednarodnega šahovskega turnirja v Margate-u je stanje tale: Aljechin 5, Spielmann 4, Petrov 3.5 itd. Aljechin je do zdaj izgubil le eno partijo, Spielmann 2 in Petrov eno, eno pa je remiziral.

Jaz tedaj nisem mogel eritoriti ničesar (bil sem star šele šest let), a naredili so prijatelji. Wilkie Joyce se je preetral. Iz Dublina se je dal preestaviti v London. Še dva atentata sta bila nanj. Končno bi ga bili vendar dobili, da ni Bog odločil drugače. Julija 1892 se je nekega dne peljal s svojim lahkim vozom proti Greenwichu. Konj se mu je splasil in z vozom zdrvel v Temzo. Kar pripovedujem zdaj Vaši milosti, namreč, kako je Wilkie Joyce umrl, so pisali takrat angleški časopisi.

Oba sva molčala. V tem trenutku nas je zvonec poklical k večerji. Tudi za služinčad je zazvonilo.

William Ewans je vstal. »Prosim, da mi Vaša milost oprost. Ključje me.«

Ostal sem sam. Nenadoma se je pokazala pred menoj visoka postava gospoda Ralpa.

»No, gospod profesor?«

»Kako strašno«, sem zašepetal.

Kakor se že povedalo, je bila biljardna soba zavita v temo. Toda iz kota, kjer sva stala midva, sva imela pregled na vežo in stopnišče, ki je bilo močno razsvetljeno.

Gospod Ralph se je dotaknil moje roke.

»Poglejte«, je dejal.

Doktor Grütl je stal na vrhu stopnic, sepaje je šel navzdol, oprt na Williamovo roko, ki ga je vodil s skrajno previdnostjo.

»William še ne ve nič«, je dejal gospod Ralph tiho.

Nato je pristavil: »Kmalu bo zvedel.«

Pierre Benoît:

VELIKI JEZ

Roman iz irskih bojev za svobodo

42

OSMO POGLAVJE

Večerja.

— Zares mislim, je nadaljeval deseti, »da bi bili brez vina pustili kosti v strelskih jarkih.«

»Desetnik«, je rekel stric Tobie s svetlimi očmi. »Ja vojaka ni lepšega ko strelski jarek.«

»Meni bi bilo kje drugje prav tako ljubo«, je odvrnil desetnik.

Položil sem »Tristrama Shandyja« na nočno omarico poleg postelje in se pokril do nosu. Mislim sem dal svobodnega razmaha.

Že osem dni je neprestano deževalo in veter je brl. Zdelo se mi je, da vsak dan močnejše. Lilo je, ko da bi kdo razbijal po oknu.

Grad je čudno ječal.

Sredi tega hrušča je močjo pozornost vzbudila električna luč, ki je razsvetljevala mojo sobo. Bila je čisto nemrežna.

V takem trenutku postane človek pozoren na vsako stvar, ki se premika. Tako sem nenadno opazil, da je nekdo pritisnil na mojo kljuko. Obslo me je neprijetno čustvo.

Vatopil je gospod Ralph.

Sedel sem.

Ralph je prišel k moji postelji.

»Kaj je?« sem vprašal, ne da bi se začudil nad načinom, kako je prišel v mojo sobo.

Položil mi je prst na ustnice.

»Oblecite se.«

»Kaj se je zgodilo?«

»Pst. Pokazal je na sosednjo sobo.«

»Vaš sosed ne sme ničesar slišati.«

»Vstal sem in s tresočimi rokami iskal obleko.«

»Copate, hlače, površnik zadostuje.«

»Je šepetal gospod Ralph.«

»Ne nameravam iti z Vami na sprehod.«

»Pojdite za mano!«

»Poslušal sem ga.«

»Skrbno je zaprl za seboj vrata na hodnik. V sobi ni bil niti dve minuti.«

»Z žepno električno svetilko je evetlil po velikih stopnicah navzdol. Prišla sva v kadični salon. Prižgal je luč.«

»Tu sem opazil, da je bil gospod Ralph blede. Bledica pri tem mozu me je prestrašila.«

»Kaj se je vendar zgodilo?« sem ponovil.

»Odgovoril je:«

»Kar delam zdaj, delam na lastno odgovornost. Prišel sem do pričrjanja, da je to moja dolžnost. Ali zmorete biti eno uro nepremični in ne pokazati niti z najmanjšim znamenjem, da ste razburjeni, pa naj pride kar hoče?«

»Poskusil bom.«

»Obljubiti mi morate, da se boste vrnili v sobo.«

»Obljubim Vam.«

»Dobro, pojdite.«

»Prisla sva do velikih vrat.«

»Ta vrata drže v sobo grofa Antri-

Od tu in tam

Skupina izdajateljev nemških strokovnih in dnevnih časopisov je te dni prispela v Belgrad. Skupino vodi Alfred Hoffmann. Za časa svojega bivanja v Belgradu so si nemški gostje ogledali vse belgradske zanimivosti. Položili so tudi venec na grob Neznane vojaka na Avali. Skupina izdajateljev nemških strokovnih in dnevnih časopisov je prišla v Jugoslavijo na poučno potovanje. Iz Jugoslavije bo ta nemška skupina odpotovala še v Bolgarijo, Romunijo, Turčijo, Grčijo in Italijo.

O prepovedi poslovanja belgajske veleblagovnice Ta-Te so poročali v svoji velikonočni številki belgajski časopisi. To vest so ponatili tudi nekateri slovenski časopisi. Izkazalo pa se je, da to poročilo, ki smo ga večer objavili tudi mi, ne ustreza resnici. Zato ga danes popravljamo, ko smo zvedeli sledeče podrobnosti: Svoj čas je uprava mesta Belgrada prepovedala poslovanje Ta-Te na podlagi uredbe o prepovedi ustanavljanja trgovskih podjetij velikega obsega. Trgovinsko ministrstvo je potrdilo odlok uprave mesta Belgrada. Podjetje Ta-Te pa je vložilo pritožbo proti temu odloku trgovinskega ministrstva na državni svet. Medtem pa je bila izdana zadnja uredba o trgovskih obratih velikega obsega 26. oktobra 1937. S to uredbo, ki je uzakonila obstojče dejansko stanje, je dovoljeno poslovanje podjetja Ta-Te. Ko je to podjetje na podlagi te uredbe dobilo dovoljenje za poslovanje od trgovinskega ministrstva, je odstopilo od svoje pritožbe pri državnem svetu, ki je pa že vzel v pretesr svojočasno pritožbo podjetja Ta-Te, in jo zavrnil. Razsodba državnega sveta nima nobenega praktičnega pomena ter se ne more izvršiti. Podjetje Ta-Te dovoljuje poslovanje leta 1937 izdana uredba.

Sredi maja bo gostovala v Zagrebu frankfurška opera, tako poročajo nemški časopisi. Frankfurška opera ne bo prišla na obisk samo v Zagreb, pač pa bo gostovala še v nekaterih drugih mestih jugovzhodne Evrope. Nemci pravijo, da ima turneja te opere v jugovzhodni Evropi namen, pokazati »visoko stopnjo nemške opere«. Nemški operni pevci bodo v maju obiskali poleg Jugoslavije tudi Romunijo in Bolgarijo. V Zagrebu bo gostovala s svojimi 200 člani. Za zdaj se je frankfurška opera odločila igrati v Zagrebu tri opere in sicer »Fidelio«, »Figaro« in »Kavalirja z rož«. V Zagrebu pa upajo, da bodo Nemci še kaj navrgli.

Lokomotiva se je zalotela v dva tovorna vagona včeraj v Zagrebu. Nesreča se je zgodila na glavnem kolodvoru pri premikanju. Kljub temu, da je bilo v trenutku trčenja v bližini precejšnje število ljudi, vendar ni bilo nobene človeške žrtve. Edini, ki je pri tej nesreči nekoliko poškodovan, je strojevodja. Pri trčenju se je lokomotiva prevrnila in je težko poškodovana. Precej sta trpela tudi oba tovorna vagona. Te nesreče je zdaj kriv železniški čuvaj, ki ga v trenutku trčenja lokomotive s tovrnima vagonoma menda ni bilo tam, kjer je bila njegova dolžnost.

Izredni občni zbor učiteljev in učiteljic meščanske šole je bil te dni v Zagrebu. Občni zbor je bil zelo dobro obiskan, saj so se ga udeležili zastopniki meščanskošolskega učiteljskega združenja iz vseh krajev v državi. Posebno mnogo jih je prišlo iz Hrvaške, Bosne, Vojvodine in Dalmacije. Na obnem zboru so razpravljali o stanovskih vprašanjih. Sprejeli so tudi daljšo resolucijo, v kateri zahtevajo zboljšanje njihovega gnetnega položaja in zadoščenje za vse dosedanje zapostavljanje. Med drugim tudi zahtevajo, da se vsi meščanskošolski učitelji prevedejo v tisto položajno skupino, ki se jo po svojih službenih letih zaslužili. Dalje se morajo zopet nastavit vsi tisti, ki so bili upokojeni v 5. položajni skupini.

V Splitu naj bi se ustanovila stalna radio postaja, ki bi služila našemu pomorstvu, tako so zahtevali pri poštenu ministru naši pomorski krogi. Že več kot pred enim letom so postavili na podnožju Marjana v Splitu poskusno radio postajo za pomorske namene. Zgradila jo je neka belgijska družba. S tem se je hotela prepričati, če je ob naši dalmatinski obali res potrebna stalna radio postaja, ki bi služila v pomorstvu. Da bi naredili ta poskus, so se na dveh jugoslovanskih ladjah instalirali poskusne radio postaje. Ti dve ladiji sta bili za časa svojih potovanj neprestano v zvezi z omenjeno splitsko radio postajo. Poskusi so se posrečili, in zato so zdaj sklenili ustanoviti v Splitu stalno radio postajo, s katero bi bil v stalni zvezi tudi otok Vis.

Letošnje leto je zelo bogato tudi na potresih. Neprestano poročajo zdaj iz tega zdaj iz onega kraja, da je prebivalstvo teh krajev občutilo nov potres in spet užilo precej strahu. Tako so bili predinočnim zelo vznemirjeni tudi Dubrovničani, kjer je bil v kratkem času letos že drugi potres. Bil pa ni tako nevaren kot prvi, pri katerih je bilo nekaj hiš močno poškodovanih.

Nekaj avtomatskih telefonskih central bodo zgradili spet v Dalmaciji. Tako so jih začeli graditi v Omišu in Makarski. S temi deli so začeli zaradi čimprejše postavitve osrednje ekupinske avtomatske telefonseke centrale v Splitu, s katero bodo zvezane vse ostale v Dalmaciji. Splitski avtomatski telefonski centrali bodo priključene avtomatske telefonske centrale v Trogirju, Solinu, Omišu, Makarski, Supertru, Hvaru, Poljici in Korčuli. Z gradnjo avtomatsko-telefonske centrale v Splitu bodo začeli sredi junija, do tedaj pa bodo gotove že nekatere druge, ki bodo nato takoj priključene splitski.

Tatovom, ki so pred nekaj teden ukradli v oddelku finančne kontrole v Gružu pri Dubrovniku 100 tisoč dinarjev — o tem smo že zadnjič na tem mestu poročali — je dubrovniška policija že na sledu. Za zdaj imen še ni izdala javnosti zaradi nadaljnje preiskave, obvestila pa je vse ostale policijske in orožniške postaje v državi, naj pazijo, če se ti tatovi nenadoma kje pojavijo. Torej jih v rokah še nimajo.

Na velike pavske svečanosti v Stuttgartu, ki bodo meseca junija, bodo odšli tudi številni Nemci iz Jugoslavije. V Zemunu živi posebno veliko nemških državljani, tako da imajo v tem mestu kar svojo mestno četrt. Po zadnjih podatkih jih je v tem mestu okoli 6.000. Nemci iz naših krajev bodo odšli v Stuttgart pod vodstvom svojega »Kulturbunda« in bodo po večkih svečanostih naredili nekaj izletov po Nemčiji. Računajo, da bo iz Jugoslavije tedaj odšlo na obisk v Nemčijo nekaj deset tisoč Nemcev.

Slovita naša filmska igralka Ita Rina bo jutri prispela v Osijek. Tu bo šla gledat v kino film »Princezinja koral«, v katerem sama igra glavno vlogo. V Osijeku ji vsi ljubitelji lepe umetnosti pripravljajo slavnosten sprejem.

Delavski dom v Celju

Na Vrazovem trgu ob palači mestne elektrarne se ponosno dviga nova stavba Delavskega doma v Celju. Delavski dom za Celje, ki postaja po svoji moralni strukturi vse bolj izrazito delavsko, proletarsko mesto, je bil nujno potreben. Napredek in porast industrije v Celju je dalo našemu lepemu turističnemu mestu še pečet izrazitega industrijskega in delavskega mesta. Prvo od večjih del, ki jih je začela sedanja občinska uprava pod vodstvom predsednika gosp. Alojzija Miheličiča, je bila realizacija zamisli gradnje prepotrebne Delavskega doma v Celju. Mestna občina je dobila pri Borzi dela dvemilijonsko brezobrestno posojilo, ki ga bo odplačevala v obrokih v 25 letih. Z Delavskim domom v Celju pa bodo izginili v Celj trije veliki nedostatk. Javna borza dela, ki ima v Delavski zbornici v Razlagovi ulici tako tesne prostore, bo dobila v novem domu lepe, prostorne in higienične prostore. Z Delavskim domom bo odpravljen tudi velik nedostatek dosedanjega za Celje pomnizevalnega in slabo urejenega mestnega kopališča, ki je bilo zgrajeno že za časa Marije Terezije. Kar pa je najvažnejše, je, da bo v novem Delavskem domu na razpolago stanovanje in prenočišče za brezposelne, ki se tako radi zatekajo v naše industrijsko mesto, kjer iščejo zaslužka, pa morajo prenočiti in prebati na prostem mnogokrat, da pridejo pod streho, tudi v nehygieničnih policijskih zaporih mestne policije v Celju.

Načrte za Delavski dom je naredil inž. arhitekt g. Novak iz Murske Sobote, nadzorstvena dela pa skrbno vodi inž. g. Brodnik. Cela stavba je železobetonski skelet. Opremljena je z moderno centralno kurjavo, ki bo ogrevala Delavski dom, obenem pa služila tudi novemu modernemu kopališču. Mestni občinski svet je vsekakor sijajno rešil z vprašanjem Delavskega doma tudi pereče vprašanje kopališča v Celju, ker dosedanje kopališče res ni v ponos lepemu turističnemu mestu, še manj pa ustreza zahtevam vseh slojev. Zato se je gradnja Delavskega doma tako uredila, da bo v podprtilju prostor za novo moderno kopališče, ki bo na razpolago vsem slojem. Kopališče bo imelo kadne, pršne in parne kopeli. Predvsem pršne kopeli bodo prišle v poštev vsem slojem, kajti te kopeli bodo

poceni in se jih bodo zato lahko posluževali vsi sloji, tudi ubogi delavci. Kopališče bo moderno in solidno urejeno in bo ogrevano s toplim zrakom ter umetno ventilacijo. V podprtilju bo tudi brivec in frizer.

Kakor se govori, misli mestna občina napeljati cevi centralne kurjave Delavskega doma v mestno gledališče. S tem bi se rešilo tudi važno vprašanje celjskega mestnega gledališča in odpravile stalne pritožbe celjskega prebivalstva. V prtilju bodo uradni prostori Javne borze dela. Tu bosta dve ločeni čakalnici za moške in ženske, kjer bodo lahko brezposelni čakali v toplih prostorih, ne pa kakor do sedaj, ko morajo prezebiti na hodnikih in pred Delavsko zbornico. V prvem nadstropju bodo dvosobno stanovanje za upravitelja in stanovanje za hišnika. V drugem nadstropju bodo skupne spalnice z 22 moškimi posteljami in spalnice z 18 ženskimi posteljami. Tu bodo lahko dobili za skrajno nizko ceno ali celo zastoj prenočišče vsi oni delavci, ki iščejo službo v Celju ali potujejo skozi Celje, pa nimajo kje prenočiti. V vsakem nadstropju bodo posebne slačilnice, umivalnice, prhe in desinfektorji, tako da bo tisti, ki bo dobil v Delavskem domu prenočišče, prej desinficiran, da ne bo širil kakih boleznih ali mrcsa. V tretjem nadstropju bo 11 stanovanjskih sob s pripadajočimi umivalnicami in kopalnici. Na podstrešju bo pralnica s strojnimi obratki, ki je veljal nad 80.000 din. Tu ee bo pravo perilo za kopališče in Delavski dom. Podstrešje bo zvezano s kopališčem z litom.

Ko s ponosom gledamo na Delavski dom, pa nas zaboli prazen prostor poleg Doma za gledališčem. Ta prostor je mestna občina nudila SUZORju brezplačno, da bi zraven Delavskega doma zgradil prepotrebno ambulatorij OUZD v Celju. Kakor pa ste že čitali v »Slovenca«, je SUZOR svojo obljubo prelomil, dolgo čas zavlačeval z gradnjo poslopja, končno pa nas presenetil z nerazumljivim postopanjem in s sklepom, da sploh ne bo gradil. Prepričani pa smo, da bo resolucija, ki so jo dali delavci v Celju, prepričala Osrednji odbor, da krivično ravna in bo pokazal, da je vreden, da načeljuje veliki socialni instituciji, ki je delavska institucija.

Staljena kovina brizgnila delavcem v oči

Danes popoldne se je pripetila v Penggovi livarni v Motherjevi ulici v Melju usodna nesreča, ki bo imela hude posledice za dva mlada človeka. V posebnem stroju so stiskali stopljeno medenino. Pri tem delu je bil zaposlen delavec Ivan Sinkovič, nadzoroval pa ga je inženir Ortnar. Nenadoma pa je staljena vroča kovina brizgnila iz stroja in žareč curek je delavca in inženirja zadela v obraz. Oba sta zadobila strahovite opekline. Najusodnejše je, da jima je žareča kovina poškodovala tudi oči ter bosta najbrže izgubila vid. Inž. Ortnarja so mariborski reševalci takoj odpeljali v Gradec, Sinkoviča pa so nemudoma spravili v mariborsko bolnišnico.

Tragična smrt osamljene starke

Danes jutraj so našli 75-letno zasebnico Marijo Hojnik v njeni sobi na Ruški cesti 25, mrtvo ležečo na tleh. Ležala je na obrazu ter je izgledalo na prvi hip, da je postala žrtev kakšnega zločina. Stranki, pri kateri je Hojnikova sama stanovala, je bilo to tembolj sumljivo, ker je slišala ponoči okrog 3 v njeni sobi sumljiv ropot. Poklicana je bila policija ter zdravnik. V komisiji, ki je prišla na lice mesta, so bili višji mestni zdravnik dr. Alfonz Wankmüller, vodja kriminalnega oddelka mestne policije Cajnkot ter daktiloskop Grobin. Zdravnik pa je ugotovil, da je Hojnikovo zadela smrtna kap. Ropot, ki ga je slišala stranka ponoči, si razlagajo tako, da je starki postalo slabo, pa je vstala iz postelje, čim pa se je dvignila, jo je zadela kap ter je omahnila po tleh. Pri padcu pa je nastal dotični ropot. Hojnikova je bila v mladosti baže zaposlena pri gledališču kot igralka ter ima v Pljuju imovite sorodnike.

Škofja Loka

Občinski odbor mestne občine je na svoji zadnji seji sklenil najeti posojilo v znesku 700.000 dinarjev za sanacijo Mestne hranilnice v Škofji Loki. Ovinek pri Puštalnem gradu bodo omilihi na ta način, da bodo podrli ograjo sokolskega telovadišča ter jo prestavili za meter in pol v igrišče. Polovico stroškov nosi sokolsko društvo, polovico pa cestni odbor. To grajo bi sokolstvo društvo itak moglo povisati, ker je zaradi sedanjega zasipanja ceste prenizka.

Občni zbor Zadruga krojačev ne bo 1. maja, kakor je bilo prej določeno in javljeno v nekaterih časopisih, ampak bo šele dne 22. maja. — To v vednost javnosti.

Vseh gostilničarjev in brivcev v našem mestu dolžnost je, da si naroče za svoj lokal »Slovenski dom« in »Slovenca«, ker žive največ od denarja naših ljudi. Če nekateri naročajo celo belgajske liste, naj naroče še naša domača lista. Naše ljudi pa pozivamo, da zahtevajo povsod ta dva lista. Kjer pa jih nimajo, tam naši ljudje pač nimajo česa iskati.

Celjske novice

c Lastnikom ribarskih knjižic. V smislu razpisa kr. banske uprave dravske banovine v Ljubljani od 21. aprila t. l. so veljavne samo one ribarske knjižice, ki so žigosane z rdečim žigom kr. banske uprave. Lastniki ribarskih knjižic, izdanih za leto 1938, ki so pravilno kolkovane, se pozivajo, da te knjižice vrnejo zaradi žigosanja, lastniki ribarskih knjižic, izdanih za leto 1938 brez take, odnosno preklica podaljšanih, pa zaradi zamenjave z žigosanimi.

c Konj mu je polomil rebra. Na Rožnem vrhu pri Smartnem v Rožni dolini je pri napajanju vrnil konj 44 letnega posestnika Dimca Antona in mu zlomil več reber.

c Gradnja Delavskega doma v Celju. Celjska mestna občina razpisuje dobavo električnega tovrnega dvigala, dela iz umetnega kamna, kamnoseka dela, keramične obloge, slikarska dela, plekarska dela, keiloliti tlak in platnene zastore v Delavskem domu v Celju. Pojasnila in proračunski pripomočki se dobijo na mestnem poglavarstvu v sobi št. 38 in na stavbi. Ponudbe je vložiti vključno do 5. maja. Prav tak razpisuje napravo omaric za pisarno Borza dela. Te pondb je vložiti že do 30. aprila v vložišču mestnega poglavarstva.

c Rudnik za pridobivanje železne rude v Galiciji, o katerem smo pred kratkim poročali, je obstal že v pričetku svojega razvoja. Poizkusi na vagonski množini rude so namreč dokazali, da vsebuje ruda prevelike množine arzenika in železo, ki bi ga pridobil iz te rude, bi bilo zelo krhko in zaradi tega skoraj neuporabno. V Galiciji dobivamo le še rjavo barvo eantinober, katero izvažajo v precejšnji množinah in zalagajo z njo nekatere naše tovarne.

Sv. Lovrenc na Dravskem polju

V noči od nedelje na ponedeljek, nekoliko pred polnočjo je začelo goreti s slamo krito gospodarsko poslopje in stanovanjska hiša g. Jakoba Tupeja, župana in zastopnika »Vzajemne zavarovalnice«. Domači, katere je zbudil domači pes, so takoj začeli z reševanjem živine in pohištva iz gorečega stanovanja. Pri reševanju so jim pomagali sosede; ki so prihiteli na pomoč. Ogenj je uničil vse gospodarsko orodje in ves ostali lanski pridelek žita, ajde in koruze. Kakor se je že večkrat pokazalo, tako tudi pri tem požaru, kako potrebno bi bilo, da bi lovrenška gasilca četa dobila motorno vozilo in motorno brizgalno, kajti k vsakemu požaru morajo gasilci sami vleči brizgalno, tako da pridejo do požara popolnoma zmučeni. K današnjemu požaru eta od početka vlekla brizgalno samo dva gasilca, med potjo pa sta se jima pridružila še druga dva, tako da so brizgalno vlekli samo štirje gasilci — do požara pa so imeli približno 800 m daleč. Za naše razmere bi bil najbolj pripraven avtomobil s priklopo brizgalno na avtomotor. Vzajemna zavarovalnica je obljubila pomoč.

Tudi v naši fari je za nekatere zmanjkalo kruha, zato si hodijo ponj v Nemčijo. Nekateri so res potrebni, drugi pa gredo zato, da se bodo tam naučili poljskega dela ki ga pri nas ni (?). V kratkem jih odpotuje osem.

Vremensko poročilo

»Slovenskega doma«

Kraj	Barometer	sko stanje	temperatura	relativna vlažnost	Veter	Pada-vine
Ljubljana	760.8	3.5	2.1	90	10	0
Maribor	760.0	4.0	3.0	80	7	SE ₂
Zagreb	760.6	8.0	2.0	90	10	N ₁
Belgrad	758.7	16.0	4.0	90	5	NE ₂
Sarajevo	760.6	17.0	-1.0	90	0	0
Sušak	757.8	11.0	8.0	40	1	NE ₂
Split	757.9	18.0	7.0	50	5	ENE ₂
Kumbar	756.8	18.0	7.0	80	3	N ₂
Rab	759.3	9.0	7.0	80	10	NE ₂

Vremenska napoved: Večinoma oblačno in spremenljivo vreme.

Splošne pripombe o poteku vremena v Ljubljani od včeraj do danes: Včeraj je bilo ves dan oblačno vreme z redko meglo. Snežilo je od polnoči neprestano do 15.10. Ostali čas je bilo oblačno. Padli sneg je skopnel.

V ponedeljek, dne 2. majnika bo nastopil na samostojnem koncertu v veliki Filharmonični dvorani odlični basist Franc Schiffer-Navigin. Prvič je nastopil na našem koncertnem odru v Ljubljani pred nekako letom dni in vzbudil veliko pozornost. Ima prekrasen glasovni material, ki je umetniško izsolan. Pravkar se vrača pevec z uspele turneje po Ameriki, kjer je nastopal v najrazličnejših mestih. Natančni spored objavimo jutri, danes pa že opozarjamo na njegov koncert v ponedeljek, dne 2. majnika ob 20. v veliki Filh. dvorani. Vstopnice so na razpolago v knjigarni CI Matice. Umetnika spremlja na klavirju kapelnik Niko Štrifot.

Ljubljana danes

Kolektor

Danes, 27. aprila: Peter Kan.
Četrtek, 28. aprila: Pavel od Kriza.

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva c. 20; mr. Murmayer, Sv. Petra c. 78.

KINO UNION Tel. 22-21

Danes nepreklicno zadnjikrat
Ob 16., 19.15 in 21.15 uri

Hans Moser v politični satiri

Moj sin, gospod minister

Gostovanje tenorista gosp. Josipa Rijaveca, člana belgajske opere. Po daljšem premoru bo imelo naše občinstvo zopet priliko slišati v učinkoviti partiji slikarja Cavaradossia v Puccinijevi operi »Tosca« tenorista Rijaveca, ki šteje baš to partijo med svoje najbolj uspele, v katerih prihaja blaglasnost njegovega petja do najlepšega izraza in veljave. Predstava »Tosca«, v kateri bodo peli glavne partije: Oljdekopova in Primožič, se bo vršila v soboto izven abonmana.

Posestnike zemljišč in vrtov v vsem pomeriju ljubljanske občine poziva mestno poglavarstvo, da po urejanju vrtov pospravijo vso neenago in smeti ter jo odstranijo in prepovedo vsako nadaljnje odlaganje na svojih neoprajenih zemljiščih. Odstraniti morajo vse ograje iz bodeče žice in vse druge ograje, ki razpadajo ter jih nadomestiti z novimi. Ograditi morajo vsa zemljišča ob ulicah, posebno ona, ki leže nižje od cestnega nivoja. Za nove ograje in izmenjavo starih je potrebna predhodna pismena prijava, oziroma ei je v smislu gradbenega zakona treba izposlovati stavbno dovoljenje. Proti vsem, ki se ne odzovejo temu opozorilu, bo moralo biti uvedeno postopanje v smislu predpisov gradbenega zakona (§ 23).

Za dobavo litoželeznih izdelkov za cestne kanale v skupnem znesku do 100.000 din je mestno poglavarstvo v Ljubljani razpisalo javno licitacijo. Interesente se opozarjajo na razglas v »Službenem listu« kos 34., 27. t. m.

Zlata ura in srebrna doza za cigarete — nagrade pri prihodnjem filmu kina »Uniona«. Danes je zadnja prilika, da pošljete pravilno rešitve uganke, ki jo je razpisal kino Union za obiskovalce prihodnjega filma. Izrežite inserat, ki smo ga objavili v naši ponedeljski številki, nalepite ga na kos belega papirja, napišite nanj imena vsaj dveh filmskih igralk, ki jih predstavljata slika v inseratu in pošljite rešitev v zaprti kuverti kinu Unionu s polnim Vašim naslovom. Rešitve morajo brezpogojno dospeti v roke uprave kina Uniona danes do 21. Jutri bomo objavili v inseratu imena vseh igralk in bodo tisti, ki so poslali kinu Unionu pravilno rešitve uganke, dobili pri blagajni pri nakupu vstopnice tudi posebne kupone, ki bodo po vrsti oštevilčeni z zaporednimi števkami. Te številke bodo zrebane in dve zaporedni izrečbani številki bosta prejeli nagrade: prva zlato uro, druga pa srebrno dozo za cigarete. Izrečbani številki bosta objavljeni drugi teden v časopisju.

Ljubljansko gledališče

DRAMA. — Začetek ob 20.

Sreda, 27. aprila: »Pokojnik«. Znižane cene od 30 dinarjev navzdol.

Četrtek, 28. aprila: »Izpit za življenje«. Red Četrtek.

Petek, 29. aprila: Zabit.

Sobota, 30. aprila: »Bela bolezen«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Nedelja, 1. maja ob 15: »Rdeče rožec«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. — Ob 20: »Izpit za življenje«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

OPERA. — Začetek ob 20.

Sreda, 27. aprila: »Rigoletto«. Red Sreda.

Četrtek, 28. aprila: »Jakobinec«. Red Črta.

Petek, 29. aprila, ob 15: »Prodana nevesta«. Dijaška predstava. Globoko znižane cene.

Sobota, 30. aprila: »Tosca«. Gostuje Josip Rijavec. Izven.

Nedelja, 1. maja: »Madame Sans Gene«. Izven.

Znižane cene od 30 din navzdol.

Varočajte Slovenski dom!

Usmiljeni Bog je danes poklical k sebi našo ljubo zlato mamu, gospo

Ivanko Logar roj. Bugar

posesnico v Kranju

Pogreb bo danes ob 5 popoldne iz hiše žalosti na pokopališče v Kranju.
Molite zanjo!

Kranj, dne 25. aprila 1938.

Stana dr. Ambrožičeva, dr. Jože Logar, Ivanka dr. Bohinčeva, Vida, otroci;
dr. Ivan Ambrožič, dr. Joža Bohinc, zeta;
Božena, Marinka, Stanka, Alenka, Pavelček, vnuk in vnukinja.

Nekaj o fakirjih in njihovih „čudežih“

O fakirjih beremo vsak dan po časopisju. Tako je pred kratkim v reviji »Excelsior« izšel članek pod naslovom »Fakirski čudeži«, ki ga je napisal angleški raziskovalec dr. James Euwe. Med ostalimi pravi: Kar gotovo je, da nekateri fakirji vsaj za naše oko uganjajo taka dejanja, katerih si ne moremo nikakor razložiti. Če pa pogledamo stvari bolj do korena, vidimo, da vsa njihova umetnost ni nič drugega kakor trik, oziroma spretno in umetno uprizorjanje raznih iger pred našimi očmi, ki so nam nerazumljive.

Ležanje na žeblih

Najbolj se čudimo tej fakirski umetnosti v ležanju na žeblih. Fakir leži namreč na deski, iz katere molijo konice žebeljev. Toda ti žebli niso tako nevarna igra kakor to na prvi pogled zgleda. Ker je teh žebeljev precej, saj so na gosto pribiti, se lahko človek brez vsake nevarnosti vleže nanje. Teža telesa se razdeli namreč pri tem ležanju na žeblije tako, da je na posameznem žebliju le nekaj teže in poedini žebelj drži komaj majhen pritisk. Tako se noben žebelj ne zadere v kožo. Če pogledamo stvari bolj v oči, vidimo: čim več žebeljev je, tem manjša je nevarnost, čim manj, tem bolj nas boli. Tako se brez skrbi vlečemo na desko, v kateri je mnogo žebeljev. Če bi bilo samo nekaj žebeljev, bi se poskus gotovo ne obnesel.

Prebadanje obraza in jezika

Posebno nas vznemirja, ko gledamo, kako si fakir prebada z zarjavlimi žebli obraz in jezik. Razumljivo je, da pri tem ne uživa ali vsaj ne čuti ugodja, vendar se da bolečina kaj lahko prenesti. Če se zbudemo za iglo, nas bo zbolelo, kar pa je glavno, bolečina je treba zdržati. Če je igla zelo koničasta in če jo hitro zabodemo, se kri niti

ne pokaže. Ta pojav, kot trdijo sami fakirji, nima nikake zveze s kakšno voljo, ki naj bi urejevala tok krvi, pač pa zavisi od epiderma, ki se na go- tovih mestih ne pokvari tako hitro. Celudi so žebli rjavi, ni to tako nevarno.

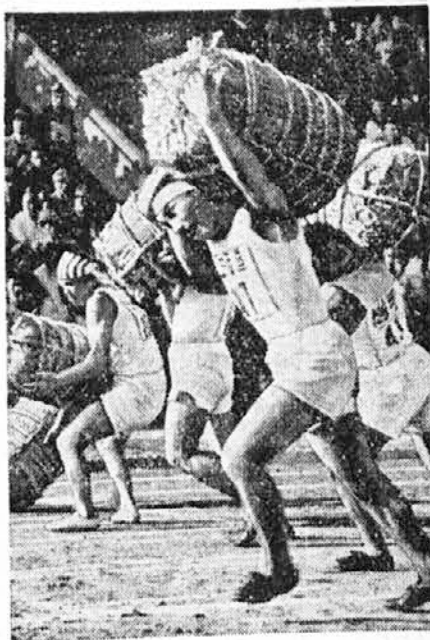
Fakir Diebal toči krvave solze

Pred nekaj leti je hodil po evropskih mestih fakir Diebal, ki je vzbujal veliko zanimanje. Kako tudi ne, saj je jokal tako, da so mu tekle krvave solze. Pozneje je sam pojasnil to svojo umetnost. V drogeriji je namreč kupil rdeče barvilo, katero je pred predstavo nasipal v koticke oči. Pri pred- stavi je z robčkom, v katerega je kanil nekaj kap- ljic salmiaka, brisal pot po obrazu. S tem pa je razdražil očesne žleze, ki so začele delovati in pokazale so se solze, ki so se pomešale z rdečo barvo.

Živ zakopan

Zopet je treba imeti voljo v oblasti. Človek se brez nadaljnjega lahko pusti zakopati, toda treba je paziti, da se mu gumijasta cev, ki vodi s po- vršine v krsto, ne zamaši z zemljo. Če je fakir tako spreten, da lahko to cev utihotapi s seboj, potem bo že zdržal, saj po cevi dobi dovolj zraka za dihanje. S fizikalnega vidika nam bo ta poskus še bolj razumljiv, če se namreč potopi krsto v vodo. Treba je samo poguma in volje. Zrak, ki je v krsti, zadostuje namreč, da človek lahko diha s njim tudi eno uro.

Tako vidimo, da vsi ti triki niso nikakršna umetnost oziroma posebnost. Glavno je volja, ki je potrebna za vsak podvig tudi v življenju, saj brez volje ne dosežemo nič; tudi še tako majhen in skromen cilj je nemogoč brez volje.

Ikele zanimive tekme prireajo na Japonskem. Tekme so navadno le na progi 100 metrov. Pri 50. metru si mora tekač zadeti na rame 60 kg težko breme ter z njim teči naprej do cilja. Dosedanji rekord znaša 27,8 sekund na 100 metrov

Ameriško nazadnjaštvo

Po eni strani je Amerika na glasu kot naj- naprednejša pokrajina, po drugi strani pa ima v veljavi še postave iz prvih časov priseljevanja, in eicer vsaka zvezna država svoje. V Alabami imajo močje pravico preteptati svoje žene s palico, ki ni debelejša kot palec. V Michiganu je vsa ženina obleka last moža; če mu žena postane nezvesta, jo lahko popolnoma golo spodi iz hiše. V Južni Karolini je prepovedano hoditi v cerkev brez orožja. Po več državah pa imajo stražniki pravico ustaviti žensko na cesti in preiskati, če je spo- dobno napravljena, t. j. da ima pod površnikom vsaj eno krilo.

Za kadičce

Znani francoski pisatelj S. Guitry je nekoč sestavil nekaj zakonik kadičev, katerega prvi členi so sledeči:

- Člen 1. Tobak je strup.
- Člen 2. Toliko slabše.
- Člen 3. Vsakomur imaš pravico reči, da kadi preveč, če kadi — tvoj tobak.
- Člen 4. Nikar ne kadi tobaka drugih z izgo- vorom, da ne kadiš.

Tale zverina je tudi lomstila po berlinskih ulicah na dan proslave Hitlerjevega rojstnega dne

Cowboy Bill Frank

Winnipeg je domovina cowboyjev. Dokler so vladali prepri med posameznimi rodovi Siouxi, Apahi, Sheyenesi in Blackfeti, je cvetelo cowboy- sko življenje. Šeasoma pa so se tudi začeli zani- mati za industrijo in razne druge pridobitne obrti. Od tedaj se je nehala vsa cowboyska romantika in danes vidimo vse to še samo v filmu. Znani igralci nam kažejo vso umetnost teh nekdanjih junakov prerij: Tom Mix, Busk Jones, Jack Daugherty, Dick Forane. Kljub vsemu pa še vedno pokajo z biči in streljajo s puškami po neskončnih pašnikih med Missisipi in Rio Grande del Norte. Vsi ženejo brezštevilne črede goved. Kaj prav za prav delajo ti cowboyji? Nič, saj govedo se samo pase in hrane je tudi dovolj. Edino delo, ki ga imajo, je, da zjutraj in zvečer pomolzejo toliko sto in sto krav, kar je edino težko delo. Cowboyjem na jugu je lažje, saj vlada večinoma sončno vreme, medtem ko je na severu stvar nekoliko težavnejša. Tam je zima in za zimo je treba priskrbeti seno. Ko pridejo v pozni jeseni v Winnipeg, so vsi sitni in kar nič dobre volje. To njihovo kislo razpolo- ženje traja do prihodnje pomladi, ko se zopet otaja sneg. Tedaj zopet pokajo puške, z vseh hribov hite v dolino cowboyji, oblečeni v slavnostnih oblekah, in sicer s širokimi hlačami z resicami ob straneh, v modri ali rdeči brajci in s širokim klobukom na glavi. Objestni so in raz- posajeni, vsi veseli pomladi. Največ vedo povedati o cowboyju Billu Franku. Ta cowboy je bil znan po vsem Zapadu. Znano je o njem to, da je samo zato potoval z železnico, da je na posameznih postajah ali pa kar z drvečnega vlaka streljal na klobuke mimoidošnih, ne da bi koga le malo ranil. Nekoč si je dovolil še skoraj predrzno šalo: Ko je nekoč potoval z vlakom, je stal v zadnjem vagonu. Ko se je začel vlak pomikati, je vrgel svoj lasso na balkon lesene postaje in potegnil s seboj za nekaj kilometrov to leseno kolibico. Sicer pa, vse to so spretnosti in ni čuda, da so si jih pri- dobili, saj imajo časa na pretek.

Cestni pevec - radijski pevec

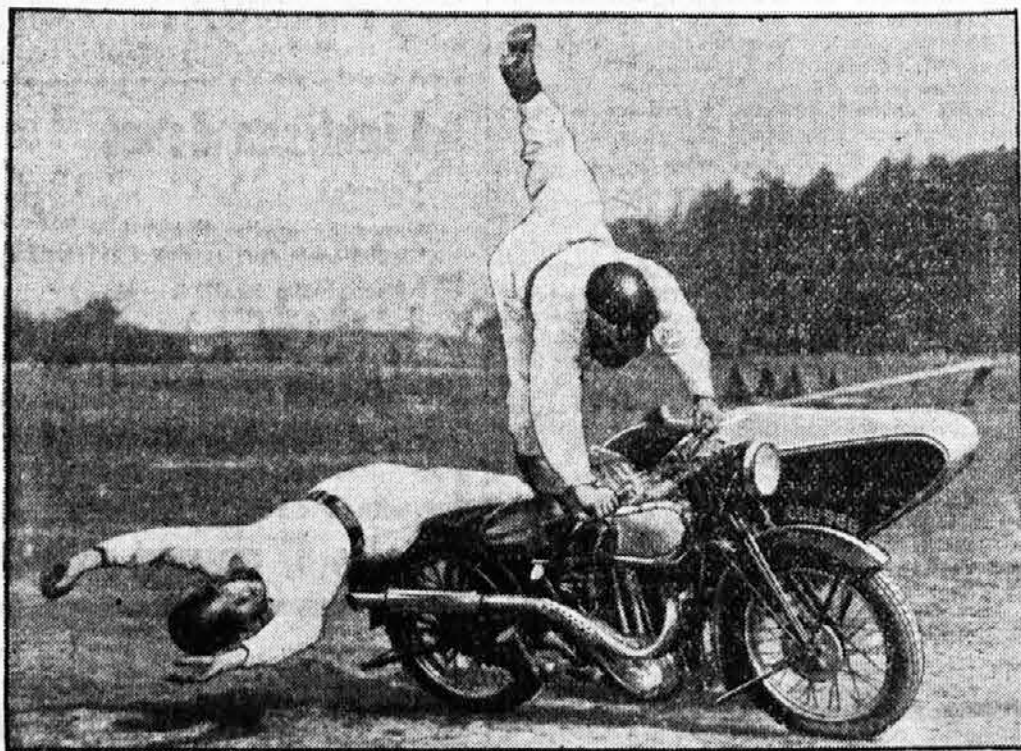
D. Covell se ima zahvaliti naključju, da je postal radijski pevec. Covell je bil z 28 leti že vedno samo gradbeni delavec. Bil je zelo priden in njegovi predstojniki so bili z njim zelo zado- voljni. Zelo je želel, da bi postal šofer. Leta in leta je štedil in si pritrigoval od svojega zaslužka, da bi si kupil avto. Nazadnje je prišel nad vse za- zeleni dan, ko si je kupil avto. Toda ta sreča ni trajala dolgo. Ze po 14 dnevih je trčil v drug avto in njegov voz se je razbil. Mož je bil zopet brez avtomobila. Poprava ni bila več mogoča. Sklenil je v drugič, da si kupi avto. Da pa bi čim prej prišel do cilja, je pel v prostem času po ulicah mesta Bignoro. Njegovo lepo petje in čist glas pa je vzbudilo pri vseh poslušalcih pozornost. Zlasti se je začel zanj zanimati neki profesor petja. Ta je začel prej cestnega pevca izobraževati. Kmalu pa je londonski radio ponudil mlademu možu mesto pri svojih oddajah. Covell je ponudbo sprejel in morda ni več daleč čas, ko ga bomo imeli priliko videti v kakem filmu kot filmskega pevca.

Programi Radio Ljubljana

Sreda, 27. aprila: 12 Glasbene slike (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.20 Radijski orkester — 14 Napovedi — 18 Mladinska ura: Opazuj in posku- šaj (g. prof. Miroslav Adlešič) — 18.20 Španske pesni (plošče) — 18.40 Dolenjska mesta na prelomu srednjega in novega veka (g. prof. Janko Jarc) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura: Kača v ljudski veri (Jelica Belović Bernacki) — 19.50 Uvod v prenos — 20 Prenos opere iz ljubljanskega gledališča, v I. odmoru: Glasbeno predavanje (g. V. Ukmar), v II. odmoru: Napovedi, poročila.

Drugi programi

Sreda, 27. aprila: Belgrad: 20 Zab. konc., 20.30 Humor, 21.30 Nar. pesmi — Zagreb: 20 Ljubljana — Praga: 19.25 Gounodova opera »Fauste« (I. dej.), 20.45 Ork. konc., 21.25 Klavir — Varšava: 20 Ples. gl., 21 Chopinove skladbe, 22 Vok. konc., 22.35 Lahka gl. Sofija: 19.45 Bellinijeva opera »Norma« — Budimpešta: 17.20 Poldinijeva opera »Himfy« — Trst-Milan: 21 Igra. nato. klavir — Rim-Rari: 17.15 Klavirski duo, 21 Igra. chesijeva gl., 22 Citre — Dunaj: 19.10 Simfonija, 20 Frankfurt: 22.20 Zab. konc. — Berlin: 20 Zab. gl., 20.30 Brucknerjeva VIII. simf. — Königsberg: 19.25 Ples. gl. — Frankfurt-Hamburg: 20 Orkester, zbor in solisti — Köln: 19.10 Zab. konc., 20.30 Prenos zab. gl. iz pa- lače UFA — Stuttgart: 20 Verdijska opera »Rigoletto«.

Drzna vožnja z motornim kolesom

Ministri Hajle Selasija na poti za kruhom

Nekdanji minister za javna dela je danes kavarnar v Kairu

V majhnem kairskem predmestju Heliopolisu je bila pred kratkim odprta zopet nova kavarna, lepo orientalsko in okusno prirejena. Ne razlikuje se pa mnogo od drugih kavarn, vendar je znana po vsem mestu, celo čez meje gre njen glas. Ka- varna je zato zanimiva, ker je njen lastnik bivši minister javnih del v Abesiniji, to je g. Mihael Tafasa. Svoje čase je bil tudi vrhovni komandant abesinske vojske in šef generalnega štaba. Ko je padlo cesarstvo v Abesiniji, je zbežal Mihael Ta- fasa z diplomatskim potnim listom v Rgipet. Ko je nazadnje spoznal, da ni mogoče tako živeti kar tja v en dan in ker tudi šeasoma poide denar, se

je lotil dela, ki nosi, samo če je človek podjeten. Kavarno je odprl s prihranjenim denarjem. Po- vedal pa je časnikiarjem tudi tole: Od dvanajstih ministrov, nekdanje Abesinije so že trije umrli: minister dvora, vojske in za poljedelstvo. Bivši minister zunanjih zadev živi danes v Londonu pri negušu. Prosvetni se je pomiril z Italijani, mini- ster pravde je nekam izginil, za notranje zadeve živi v Parizu in nima nobene zaposlitve, živi nam- reč od svojih prihrankov, finančni se skriva še nekje v Abesiniji. Nekaj bivših generalov je dan- es v Jeruzalemu, nekaj jih je v Italiji.

ROBERT LORD

POD ČRNO KRINKO

Zamolkli udarci so padali po hrbtu starega delavca... »Ljudje božji, usmilite se me vendar... Kaj sem vam storil?!...«

Nihče ni odgovoril niti besede... Le udarci so padali dalje po nesrečnem Mikeu...

Nenadoma je zadivjala strahovita nevihta... Strele so udarjale v visoka drevesa. Silen veter je nosil dež, ki je lil kot iz škafa. Pošasti v črnih krinkah so se nekaj na hitro pomenile, nato pa odhitele proti kraju, kjer sta jih čakala avtomobila. Hitro so vžgali motorje in pognali avtomobila spet proti mestu...

Sredi strašne nevihte je ostal Mike Grogan sam, privezan na drevo... Zavest ga je počasi zapuščala od groze, ki ga je prevzela v zadnjih minutah... Se z zadnjimi močmi si je pri- zadeval, da bi se odtrgal od drevesa... Dež je z vso silo bil po njegovih razgaljenih plečih... Ni se več mogel rešiti... Strela je udarila čisto blizu njega v neko drevo... Mike se je onesvestil...

XVII.

Po strmini navzdol.

Pine Lake je bil spet ves razburjen. Vse mesto je bilo na nogah. Jutranji časopisi so izšli v posebnih izdajah. Z velikimi črkami so objavili:

ZRTEV BIČANJA NAJDENA V GOZDU!

Mihaela Grogana, mehanika v tovarni »Hendon-Works« so neznani zločinci privezali na drevo sredi gozda in ga bičali skoraj do smrti. Novo žrtev Ku-Klux-Klana so našli slučajno otroci, ki so šli k jezeru loviti ribe... Le po srečnem na- ključju je bil rešen smrti...

RAZBOJNIKI ČRNE LEGIJE SPET NA DELU.

Le malo časa je bil v mestu mir in red... Prikazale so se spet črne krinke in začele z bičanjem mirnih meščanov. Kako to, da se policiji še vedno ne posreči priti na sled tem razbojnikom? Treba je najstrožje nastopiti, da iztre- bimo Ku-Klux-Klan, ki strahuje vse naše mesto.

V uredništvih dnevnikov so delali še hitreje ko ponavadi. Veliki tiskarski stroji so opravljali svoj posel s peklensko hi- trostjo. Tiskali so najnovejša poročila o zadnjem dogodku v Pine Lakeu ter o uspehu preiskave. Toda tokrat preiskava ni mogla odkriti ničesar podrobnega in zanesljivega. Tudi ta zadnji napad Črne legije je bil izvršen tako nenadoma, nepričakovano in dobro zamišljeno, da ni bilo nikjer najmanjšega sledu za storilci.

Tudi na Bowery Hillsu so bili ljudje silno razburjeni. A ob vsem tem razburjenju je bila stara Groganova le srečna, da so zjutraj našli moža vsaj še živega. Betty je zbolela od strahu, ki ga je preživela zadnjo noč. Ni mogoče popisati strahu in groze, ki je navdala vse Groganov dom, ko je prejšnji večer Mike Grogan tako skrivnostno izginil.

Ed se je vrnil. Franka ni mogel najti nikjer v mestu. Ko je zvedel, kaj se je zgodilo z Mihaelom, je takoj odhitel na policijo. A tedaj je zadivjala silovita nevihta, tako da Franka ni mogel več iskati. Grogan se je do zjutraj vrnil.

Policija je poizvedovala na vse strani. Betty je odhitela čez cesto k Ruthi, da bi ji povedala, kaj se je zgodilo. Videla je Franka, kako ves zaskrbljen in razkačen posluša njeno vzne- mirjeno pripovedovanje. Betty je mislila, da je tudi Franka za- skrbelo... Ni pa vedela, da se je šele zjutraj vrnil domov in da je bil nenavadno pijan. Zaradi tega se je takoj začel z Rutho pripraviti. Preprič je bil le malenkost v primeri s strašnim do- godkom, ki je zadel Groganove...

Ko so se Groganovi vsi zaskrbljeni pogovarjali o tem, kaj bi bilo najbolj pametno storiti, je ob devetih zjutraj nenadoma pritekel Frankov sinček Buddy ves zasoplen v sobo in že od daleč vpil:

»Mama...! Očka...! Našli smo strica Grogana...! Tam v gozdu...!«

Betty se je teh besed toliko ustrašila, da je skočila kvišku in v hipu vsa prebledela...

Mali Buddy pa je pripovedoval naprej:

»Šli smo k jezeru loviti ribe. Nenadoma smo opazili nekoga privezanega k drevesu sredi gozda... Šli smo brž pogledat... Hitro smo spoznali, da je Grogan... Bil je ves pretepen... Hiteli smo nazaj v mesto in obvestili policijo... Ga že nesejo domov...«

Frank je s čudnim občutkom poslušal pripovedovanje ma- lega Buddyja. Betty je pohitela domov... Ruth pa je začela krčevito jokati.

»Frank... Kaj je vse to, kar se dogaja? V kakšem kraju pa vendar živimo?«

Jezno je nekaj zamrmral, vzel klobuk in naglo odšel iz hiše...

Buddy je bil malo žalosten, ker ga oče ni prav nič pohvalil, ko je storil tako veliko dobro delo. Res je bila samo Buddy- jeva zasluga, da so Grogana še pravočasno našli in ga tako rešili gotove smrti...

Kmalu so prinesli Mikea Grogana vsega izmučenega in stepenega domov. Takoj so poklicali zdravnika, prišli pa so k njemu tudi že policijski uradniki. Zdravnik mu je obvezal rane ter nato odredil, da ga takoj spravijo v posteljo. Policijski uradniki so ga na kratko zaslišali. Grogan jim je povedal vse, kakor se je bilo zgodilo. Dejal je, da ni mogel prepoznati nič enega od napadalcev...

In tako policija spet ni zvedela kaj bolj podrobnega in določnega...

Gospa Groganova je prišla iz sobe, v kateri je ležal Mike, da sporoči Edu, Bety in Ruthi, ki so čakali v drugi sobi:

»Hvala Bogu. Zdravnik pravi, da Mikeu ne grozi več ne- varnost, da bi umrl...«

Betty je odleglo. Pa tudi Ruth je bila očitno zelo vesela te novice.

Ed je bil še naprej zaskrbljen ko prej. Sporočil je ravnateljstvu, da ga danes ne bo v tovarno, ker ga bodo morda doma nujno potrebovali.

»Da bi le vedel, kdo je to storil! Saj vendar Mike ni imel nikdar sovražnikov, ki bi mu stregli po življenju,« je dejal Ed.